
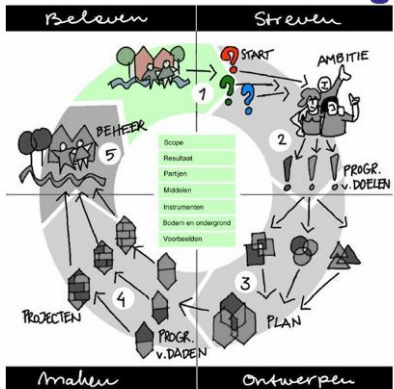

Bijlage Presentaties
Dagprogramma, Dagvoorzitter

<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">WELKOM</h2> <p style="margin: 10px 0;">Platform bodembeheer bijeenkomst</p> <h1 style="margin: 0;">De Instrumentenparade</h1> <p style="margin: 10px 0;">9 februari 2010</p> <p style="margin: 0;">Provinciehuis Zuid-Holland, Den Haag</p> </div>	<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">Dagprogramma</h2> <h3 style="margin: 0;">De Instrumentenparade</h3> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th>Tijd</th> <th>Programma</th> <th>Spreker</th> <th>Locatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>13:00-13:10</td> <td>Opening en inleiding dagvoorzitter</td> <td>Dagvoorzitter Hero Prins (Deltares)</td> <td rowspan="3">Statenzaal</td> </tr> <tr> <td>13.10-13.50</td> <td>De instrumentenparade</td> <td>Diverse sprekers</td> </tr> <tr> <td>13:50-14:05</td> <td>Openingspresentatie</td> <td>Han de Wit (TAUW)</td> </tr> <tr> <td>14.05-14.15</td> <td>Uitleg parallele sessies</td> <td>Dagvoorzitter</td> <td rowspan="2">Zuid-Holland Galerij</td> </tr> <tr> <td>14.15-14.35</td> <td>Koffie en thee</td> <td></td> </tr> <tr> <td>14:35-15:45</td> <td>Parallele sessies 1 gebiedsontwikkeling 2 grondstromen 3 saneringsketen 4 ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer</td> <td>Div</td> <td>div</td> </tr> <tr> <td>15:45-16:15</td> <td>Plenaire terugkoppeling</td> <td>Dagvoorzitter + sessieleiders en aanwezigen</td> <td>Statenzaal</td> </tr> <tr> <td>16:15</td> <td>Borrel</td> <td></td> <td>Zuid-Holland Galerij</td> </tr> </tbody> </table> </div>	Tijd	Programma	Spreker	Locatie	13:00-13:10	Opening en inleiding dagvoorzitter	Dagvoorzitter Hero Prins (Deltares)	Statenzaal	13.10-13.50	De instrumentenparade	Diverse sprekers	13:50-14:05	Openingspresentatie	Han de Wit (TAUW)	14.05-14.15	Uitleg parallele sessies	Dagvoorzitter	Zuid-Holland Galerij	14.15-14.35	Koffie en thee		14:35-15:45	Parallele sessies 1 gebiedsontwikkeling 2 grondstromen 3 saneringsketen 4 ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer	Div	div	15:45-16:15	Plenaire terugkoppeling	Dagvoorzitter + sessieleiders en aanwezigen	Statenzaal	16:15	Borrel		Zuid-Holland Galerij
Tijd	Programma	Spreker	Locatie																															
13:00-13:10	Opening en inleiding dagvoorzitter	Dagvoorzitter Hero Prins (Deltares)	Statenzaal																															
13.10-13.50	De instrumentenparade	Diverse sprekers																																
13:50-14:05	Openingspresentatie	Han de Wit (TAUW)																																
14.05-14.15	Uitleg parallele sessies	Dagvoorzitter	Zuid-Holland Galerij																															
14.15-14.35	Koffie en thee																																	
14:35-15:45	Parallele sessies 1 gebiedsontwikkeling 2 grondstromen 3 saneringsketen 4 ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer	Div	div																															
15:45-16:15	Plenaire terugkoppeling	Dagvoorzitter + sessieleiders en aanwezigen	Statenzaal																															
16:15	Borrel		Zuid-Holland Galerij																															

Instrumentenparade

<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">De instrumentenparade</h2> <p style="margin: 10px 0;">Gebiedsontwikkeling</p> <p style="margin: 10px 0;">Grondstromen</p> <p style="margin: 10px 0;">Saneringsketen</p> <p style="margin: 0;">Ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer</p> </div>	
---	--

<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">Gebiedsontwikkeling</h2> </div>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Bodem4gebieden</u> ▪ de <u>Voorradenmethode</u>
--	---

Integratie = samenloop

Saneerders en archeologen samen op pad

Arthur de Groof
Platform Bodembeheer - Instrumentenparade, Catwalk
Den Haag, 9 februari 2010

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Is een man aan het saneren...

- komt-ie archeologie tegen:

"HELP! Archeologie!"

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Bodemsanering en archeologie

Samenloopt aspecten archeologie en aanpak bodemverontreiniging

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Bodemsanering: DE WERKWIJZEN

JURIDISCHE ASPECTEN

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Schema 2 - WATERBODOMS, ARCHEOLOGIE EN SANERING

Waterbodem, Archeologie, Sanering

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Is een vrouw aan het opgraven...

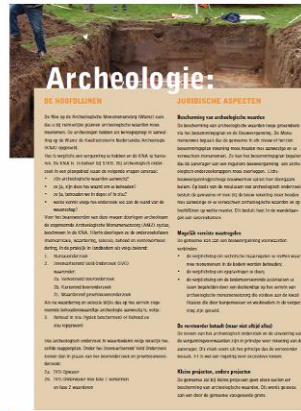
- komt-ze verontreiniging tegen:

"HELP! Gif!"

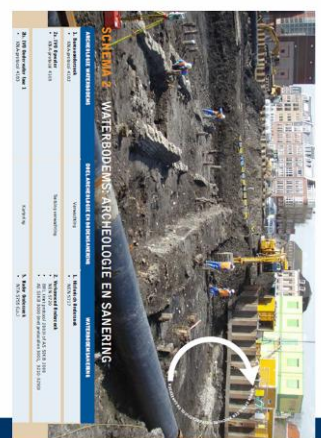
INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER
SIKB

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER
SIKB

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER
SIKB

Maar ...

... daar gaan we het in de sessie
Saneringsketen niet over hebben

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER
SIKB

Wel over ...

- innoveren door protocolliseren
 - wat levert EUREKA?
- prettiger certificeren
- wat Thom nu gaat vertellen
- en nog veel meer

INSTRUMENTEN
VOOR EENVOUDIGER
EN BETER
BODEMBEHEER
SIKB

Agentschap NL
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Zoekapplicatie bodem-
onderzoekstechnieken

Thom Maas
Platform Bodembeheer –
Instrumentenparade,
Catwalk
Den Haag, 9 februari 2010

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

Zoekapplicatie bodemonderzoekstechnieken

Actueel overzicht met 130 in Nederland toegepaste en beschikbare onderzoekstechnieken op www.bodemrichtlijn.nl voor onderzoek en sanering van (water)bodemverontreiniging

- Zoekapplicatie met 'slimme' zoekfunctie
 - Rechtstreeks
 - Onderzoeksvragen / techniekeigenschappen
 - Technieken vergelijken
- +/- tabellen
- Technieksheets
 - Technische informatie en werkwijze
 - Gebruikersinformatie
 - Doorverwijzingen (Internet, Norm/protocol, Literatuur)
- Illustraties

2

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

Andere instrumenten

- EUREKA: NTA, HCM, Toetslijst -> Arthur
- SOILECTION -> Suzanne
- Sanscrit -> Arjen
- Modellen als Csoil, Sedisoil, Volasoil, DiVoCo
- HUM Bbk
- Rekenmodel Nazorgkosten (ReNaBo / R&B)
- Handreiking 'Identificatie spoedlocaties'
- BEUK: Uniform SP/EV/NP, Toetslijst
- Ksoil
- Overzicht erkenningen
- Triade, risico's voor bodemfauna
- ???

4

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

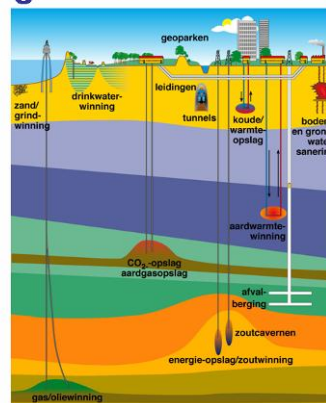
Instrumentenmatrix

Onderzoeksfase	Identificatieonderzoek	Saneringsplan	Contractie	Definitief ontwerp	Uitvoering	Afsluitende aanpak / Nazorg-Plan	Postere zorg
Methodenmatrix	NTA, HCM Toetslijst Onderzoeksprotocollen	Uniform SP Toetslijst	BUS	Normbladen	BUM's	Uniform SP Toetslijst	
Commissie	Zoekapplicatie	Bbk, KSA	ESB	MRS	PARCOMBO	Kaartmodelanalyse	VIS
Beleidsmatrix	Afwegingsmodelcontractvorming	LAVCC	afgevaardigd overleg GOW / BBA	afgestemde besluiten	BBA besloten	naargebied	afsluitend contract
Financiële		SSK	soortkostenkostenbeheersing			RENaBO	bedrijfsvoering
							soedecentrum
							Boutex

3

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

Ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer

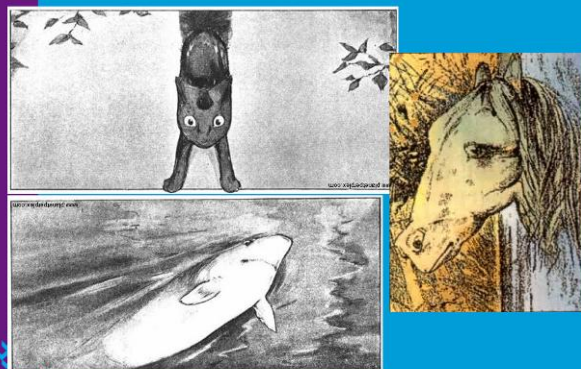

Over instrumenten

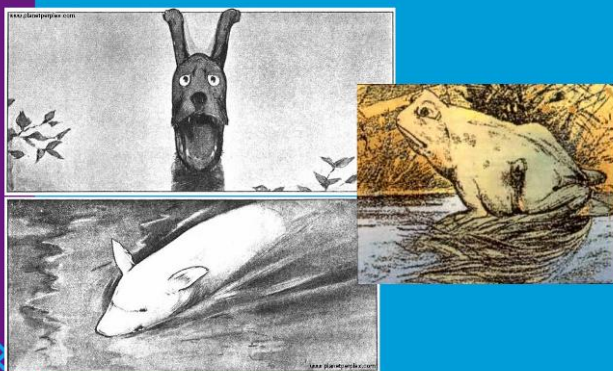
- Ze moeten *Verleiden*
- Ze moeten als van natuurlijk passen in ons werk

Tauw

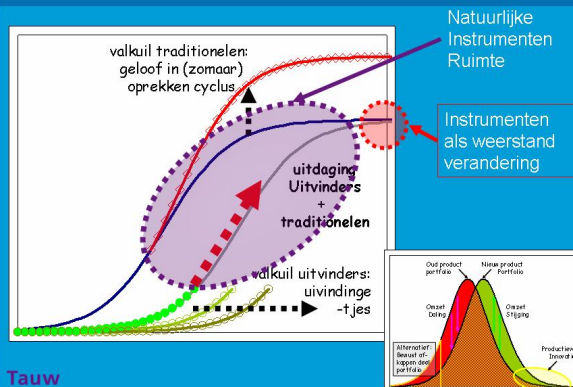
Instrumenten en Innovatie

Instrumenten en Innovatie

Instrumenten & levenscyclus

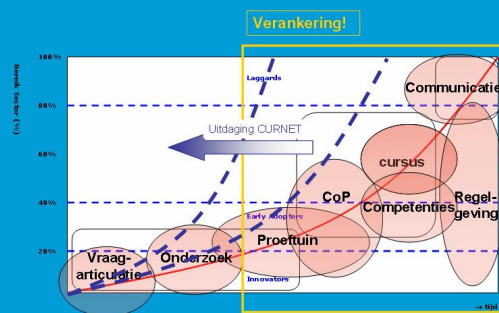
Tauw

Over instrumenten

- Ze moeten *Verleiden*
- Ze moeten als van natuurlijk passen in ons werk
- Ze hebben een beperkte levensduur

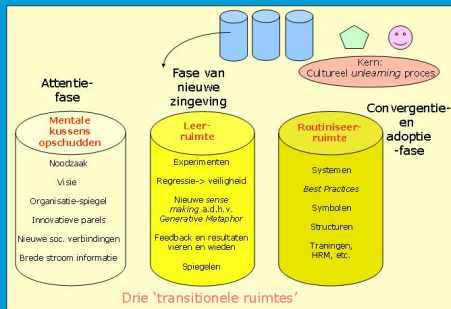
Tauw

Gereedschap verandert tijdens innovatieproces

Tauw

Instrumenten in de routiniseerruimte

Bron: presentatie Thijs Homan

Tauw

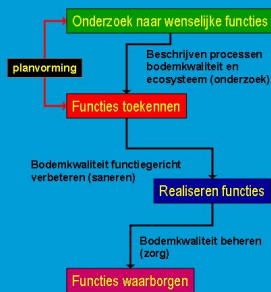
Over instrumenten

- Ze moeten *Verleiden*
- Ze moeten als van natuurlijk passen in ons werk
- Ze hebben een beperkte levensduur
- Iedere instrument cq gereedschap heeft een eigen functie - Tailormade

Tauw

Over bodem instrumenten

- Ze moeten *Verleiden*
- Ze moeten als van natuurlijk passen in ons werk
- Ze hebben een beperkte levensduur
- Iedere instrument cq gereedschap heeft een eigen functie – Tailormade
- **Over bodembeheer**
 - Gebiedsontwikkeling
 - Grondstromen
 - Saneringsketen
 - Ondergrond & grondwater

Tauw

Nu jullie over instrumenten....

Tauw

Sessies

Parallele Sessies

14:35-15:45 Parallele sessies

1 gebiedsontwikkeling	GeraldJan Ellen (Deltares) en Willem van Deursen (Carthago)	Statenzaal
2 grondstromen	Michiel Gadella (Bodem+) en SIKB	Duinenzaal
3 saneringsketen	Thom Maas (Bodem+) en Arthur de Groof (SIKB)	Koffiekamer
4 ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer	Justine Oomes (TCB) en Auke Oostra (Bodem+)	Uiterwaardenzaal

Meer over het thema en de instrumenten

Oogst:

- Indicatoren voor succesvolle instrumenten
- Hielen in ons instrumentarium

Stembriefjes → beste instrument!

→15:45, plenaire terugkoppeling Statenzaal

Sessie 1 Gebiedsontwikkeling (geen presentatie)

Sessie 2 Grondstromen (geen presentatie)

Sessie 3 sanering

Deelsessie Saneringsketen Programma

- 14:35 Inleiding *met presentatie instrumenten*
 - Arthur de Groof, SIKB
 - Thom Maas, AgentschapNL/Bodem+
- 14:45 Presentatie instrumenten *door u*
- 15:05 World café. *Discussie over:*
 - indicatoren voor succesvol instrument
 - waar we nog instrumenten missen
- 15:35 Conclusies en verzamelen stembriefjes
- 15:45 Afronding: terug naar plenaire zaal

Huh?

- protocolliseren en innoveren gaat toch niet samen?

Oh nee?

- 130 technieken ontwikkeld en bewezen
→ klaar voor gebruik

(met dank aan al die ontwikkelaars, testers en stimulators en financiers als SKB)

Waarom gebruiken we ze dan niet?

(of althans: te weinig)

- vinden vaak meer verontreiniging dan 'boren'
- imago 'moeilijk'
- niet overal toepasbaar
- moeilijk te vergelijken met 'boren'

Maar vooral: onbekend maakt onbemind

Zeg eens eerlijk: wie kent ze?
Op te zoeken in de Richtlijn Herstel en Beheer

OK dan: wie kent ze goed genoeg om op een betrouwbaar resultaat te vertrouwen?)

Ze staan niet in normen of protocollen
→ er is lef voor nodig om ze toe te passen

En dus:

is er nog één stap te zetten:

Innoveren door protocolliseren

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Hoe we dat doen: het project EUREKA

- technieken beschrijven
nieuwe NTA 5755 (→ www.bodemrichtlijn.nl)
- gebruik onder KWALIBO expliciet benoemen
in protocollen onder BRL SIKB 2000
- toets op effectief gebruik ondersteunen
toetslijst voor bevoegd gezag

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

Prettiger certificeren

- nieuwe manier van formuleren van eisen:
 - generieke eis
 - beschrijving goedgekeurde methode
 - (waar mogelijk) beschrijving van mogelijke alternatieve methoden
- protocol 2006 (Mechanisch boren) werkt al zo:
 - eis: scheidende lagen detecteren
 - goedgekeurd: juiste boortechniek en lagen beschrijven conform NEN 5104
 - alternatief: boorgatmetingen doen

INSTRUMENTEN VOOR EENVOUDIGER EN BETER BODEMBEHEER
SIKB

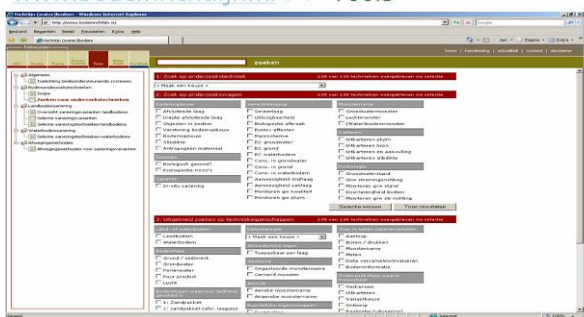
Agentschap NL
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Instrumenten in de bodemsaneringsketen

Thom Maas
Platform Bodembeheer –
Instrumentenparade, Sessie
Saneringsketen
Den Haag, 9 februari 2010

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

www.bodemrichtlijn.nl >> Tools

Instrumentenmatrix

	Onderzoekplan	Soortrijg- onderzoek	Soortrijgplan	Controleplan	Definitief ontwerp	Uitvoering	Afsluiten aanleg- toestel	Passieve zorg
Milieuevaluatie	NTA, HCLM Tandig				Normatien			
	Onderzoek- protocollen	Uniforme toetslijst				MMF		Uniformiteit Toetslijst
Controleplan	Zoekapplicatie	BAK	FEB		MRB			
		BOA				PARCOMBO	Krachtmetinganalyse	VOR
Instrumentenmatrix						INBA		
	Afvalgevoel/soorttoetsing		LVGC	IPrestatie toetsen		RIKMAN		
Toetslijst						BAW toetsen		toetslijst
						geldigheids- toetslijst GOW BIA		afsluit- contract
Toetslijst						Instrumentencontroletoetsing		RENABO
						SKK		soortrijgplan
								Bodemtoetsen
								Soortrijg

<p style="text-align: center;"></p> <h3>Andere instrumenten</h3> <ul style="list-style-type: none"> • EUREKA: NTA, HCM, Toetslijst -> Arthur • SOILECTION -> Suzanne • Sanscrit -> Arjen • Modellen als Csoil, Sedisoil, Volasoil, DiVoCo • HUM Bbk • Rekenmodel Nazorgkosten (ReNaBo / R&B) • Handreiking 'Identificatie spoedlocaties' • BEUK: Uniform SP/EV/NP, Toetslijst • Ksoil • Overzicht erkenningen • Triade, risico's voor bodemfauna • ???? <p style="text-align: right;">4 >> Als het gaat om milieu en leefomgeving</p>	<p style="text-align: center;"></p> <h3>Bedoeling sessie</h3> <p>Worldcafé (30 minuten)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8 personen per tafel • 1 persoon noteert <ul style="list-style-type: none"> • Welke instrumenten kennen we? <ul style="list-style-type: none"> - matrix - andere - Welke missen we (kennishiaten)? • Indicatoren voor een succesvol instrument <p>Afronding (10 minuten)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat is het beste instrument (voor dit thema: saneringsketen)? <p style="text-align: right;">5 >> Als het gaat om milieu en leefomgeving</p>
<p style="text-align: center;"></p> <h3>Indicatoren</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Coproductie (samen met gebruiker ontwikkeld) • Bottum-up (vanuit behoefte ontwikkeld i.p.v. opgelegd) • Beleidsmatig voorgeschreven • Sluit aan bij doel (simpel of juist geavanceerd) • Zelf toepasbaar (i.p.v. inhuren adviseur) • Laagdrempelig (online, gratis, weinig input nodig) • Sluit aan bij schaalniveau • Bespaart kosten • ???? <p style="text-align: right;">6 >> Als het gaat om milieu en leefomgeving</p>	

Presentatie instrument sanscrit

 <p style="text-align: center;"></p> <h3>Sanscrit 2.0 en het Saneringscriterium</h3> <p style="text-align: right;">Arjen Wintersen RIVM / Milieu en Veiligheid 9 februari 2010</p>	<h3>Inhoud</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Circulaire Bodemsanering • Bepaling van 'spoed' • Het instrument + voorbeeld <p style="text-align: center;"></p>
--	---

Circulaire bodemsanering: Bepaling ernst & spoed

1. Interventiewaarde bodem en grondwater (Stap 1)
 - Bescherming **mens** bij 'wonen met tuin'
 - Bescherming **ecologie** op HCS0-niveau (organismen en processen)
2. Saneringscriterium
 - Onaanvaardbare risico's? → SPOED
 - Altijd: Standaard risicobeoordeling (stap 2)
 - Locatiespecifieke risicobeoordeling (stap 3)
3. Saneringsplan (start < 4 jaar)
 - Bovengrond: functiegericht (Maximale Waarden)
 - Ondergrond/grondwater: kosten-effectief saneren (ROSA)

rivm

Saneringscriterium: beslissing door lokale bevoegde overheid

- Bij **onaanvaardbare risico's** moet door probleemhebber, eigenaar of lokale bevoegde overheid actie worden ondernomen
- Sanering van de bovengrond en van het grondwater
- Deelsanering (op deel van geval met onacceptabele risico's)
- Voorlopige maatregelen om de blootstelling terug te brengen:
 - Bv geforceerde ventilatie (vluchtige verbindingen)
 - Geen gewassen uit eigen tuin (gebruiksbeperking)
- Saneringscriterium neergelegd in Circulaire bodemsanering
- Sanscrit 2.0: beslissingsondersteunend instrument conform Wbb/Circulaire

rivm

Het instrument

rivm

Belangrijkste eigenschappen Sanscrit 2.0

- Online instrument, dus:
 - voor iedereen gratis beschikbaar
 - overal benaderbaar over het internet
 - geen zware software
 - gebruikersinformatie wordt bewaard in eigen account
 - altijd de nieuwste versie
- Export van resultaten als PDF document
- Binnenkort: uitwisseling via XML
- Modellen in Sanscrit zijn gedocumenteerd en verantwoord: geen black box
- Instrument wordt aangepast op basis van feedback en nieuwe ontwikkelingen
- Eigen helpdesk voor specialistische ondersteuning

rivm

Sanscrit 2.0 t.o.v. eerdere versies

- Nieuwe opzet
- Informatie georganiseerd in dossiers:

Mijn dossiers			
Naam	Code	Type bodemgebruik	Aangemaakt Aangepast
01321321	huidig	03-10-2008	03-10-2008
testDossier1	test1	08-10-2008	08-10-2008
testDossier2	test2	10-10-2008	10-10-2008
Test NOBOWA	huidig	09-08-2009	09-08-2009

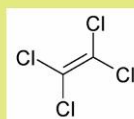
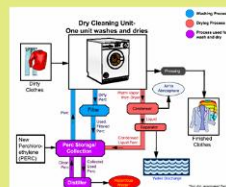
Nieuw: kopiëren en plakken gegevens humane risicobeoordeling
Gebruik hiervoor de knoppen onder de 'uitklapsecties' voor de bodemfuncties.

- Aanpassingen vooral vanwege overgang "Windows->WWW":
 - Sommige onderdelen werken nu logischer/handiger, maar...
 - ... sommige onderdelen werken nu langzamer
 - Belangrijk: blijf feedback geven!

rivm

Voorbeeld: chemische wasserij

- Lokatie beschrijving
- Risico karakterisatie
- Risico-beoordeling
- Conclusie

rivm

Lokatiebeschrijving en gegevens

- Locatiebeschrijving en gegevens
- Risico karakterisatie
- Risico-beoordeling
- Conclusie

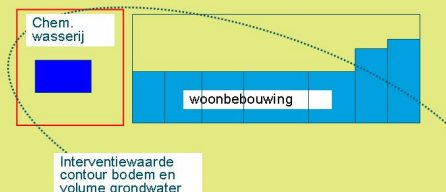
- Identificatie van bron (welke verontreinigingen)
- Bodem- en grondwater concentraties
- Afbakening pluim
- Landgebruik
- Bodemtype en geohydrologie

rivm

Verontreinigings contour/ volume

- Locatie beschrijving
- Risico karakterisatie
- Risico-beoordeling
- Conclusie

- Concentratie in grondwater en bovengrond
 - Tetrachlooretheen max. concentratie 1500 µg/l
 - Tetrachlooretheen gem. concentratie 600 µg/l
 - Lood in bovengrond 300 mg/kg

rivm

- Locatie beschrijving
- Risico karakterisatie
- Risico-beoordeling
- Conclusie

- Stap 1 vergelijk met bodem- en grondwaternormen
- Stap 2 Gebruik Sanscrit, humaan, eco en verspreiding

	Conc. grond	IW grond	Conc. Grondw	IW grondwater
eenheid	mg/kg	mg/kg	µg/l	µg/l
Tetrachlooretheen	<2	8,8	600	40
Lood	300	530	<50	75
Diepte (m)	0 / -0,2	-0,2	-1,5	-1,5

rivm

Sanscrit
Instrument voor de bepaling van spoedeisendheid van saneren

Ga naar

Overzicht dossier
Startpagina Sanscrit
RisicoToolboxBodem

Dossier: grondwaterverontreini

Resultaten standaard humane risicobeoordeling

Bekijk resultaten voor de functie:

Toetsing per stof:

Stof	Gevoelingsindex	Risico index	Overdraagbaar risico
Lood	0,00202	0,561	Nee
Tetrachlooretheen	0,0254	1,59	Ja

Combinatietoxicologie:

Stofgroep	Risico-index	Overschrijding
VOCLs	1,59	Ja

Risicobeoordeling ecologie

- Oppervlakte contour 900 m²

Ecologische risicobeoordeling - standaard

De verontreiniging bevindt zich geheel of ten dele in de bovenste 0,5 meter van de onbedekte bodem en/of er van gewassen wortelend in verontreinigde bodem dieper dan een 0,5 meter.

Ecologisch toetsniveau: **Matig gevoelig**

Contour	Ingevoerd [m ²]	Criterium [m ²]	Overschrijding
TD>20%	900	5000	Nee
TD>50%	900	50	Nee

rivm

Risicobeoordeling verspreiding

- Volume boven IWgrondwater is 3200 m³

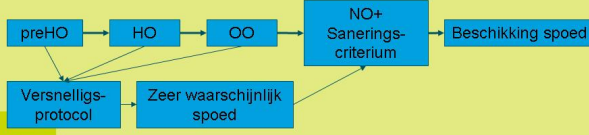
Risicobeoordeling verspreiding - standaard

Onderdeel	Uitkomst
Liggen er kwetsbare objecten binnen het bodemvolume dat wordt ingesloten door het interventiewaarden-contour en/of zal dit binnen enkele jaren het geval zijn?	Nee
Is er een drijfkracht aanwezig die door activiteiten en processen in de bodem kan worden verplaatst en van waaruit verspreiding van verontreiniging kan plaatsvinden?	Nee
Is er een zaktlaag aanwezig die door activiteiten en processen in de bodem kan worden verplaatst en van waaruit verspreiding van verontreiniging kan plaatsvinden?	Nee
Is er sprake van een bodemvolume groter dan 6.000 m ³ dat wordt ingesloten door het interventiewaarden-contour in het grondwater?	Nee

Toelichting:

Het volume ernstig verontreinigd grondwater ter plaatse van het perceel bedraagt 3200 m³.

rivm

<p>Conclusie Sanscrit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Locatie beschrijving • Risico karakterisatie • Risico-beoordeling • Conclusie <ul style="list-style-type: none"> • Humaan Stap 2: onaanvaardbare risico's tetrachlooretheen • Humaan Stap 3: gemeten binnenlucht concentratie voor tetrachlooretheen overschrijd ook de Toelaatbare Concentratie Lucht • Geen ecologisch risico • Geen verspreidingsrisico • Saneringsplan is dus gewenst -> • Beschikking op ernst en spoed <p><i>rivm</i></p>	<p>Concluderende opmerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij bepalen spoed van een sanering spelen locatiespecifieke risico's voor mens, het ecosysteem en verspreiding een rol. • Een getrapte benadering is een efficiënte manier om spoed te bepalen • Via Sanscrit.nl is iedereen in staat spoed te bepalen; kennis van het doel en de achtergronden is nodig voor een kwalitatief goede beoordeling <p><i>rivm</i></p>
<p>Handreiking 'Identificatie spoedlocaties'</p> <ul style="list-style-type: none"> • Screenings instrument • Eind 2010 locaties met mogelijk humane risico's in beeld • Zeer waarschijnlijk spoed ja/nee • Alle locaties met humane, ecologische of verspreidingsrisico's in 2015 gesaneerd/beheerst • Alleen met Saneringscriterium spoedbepaling <p><i>rivm</i></p>	

Sessie 4 ondergrond en gebiedsgericht grondwaterbeheer (geen presentatie)

Bijlage:

1. Streven (ambitie)

Instrumenten die in deze fase behulpzaam kunnen zijn:

- Handreiking gebiedsgrondwaterbeheer
- Ordening van de ondergrond, een fysiek en juridisch afwegingskader
- Bodemenergie tool

Voor wie?

- Overheid - aanpassing wetgeving
- Lokale overheden en provincies: regulering en koppeling van de boven en ondergrond

Suggestie:

- Aanhaken bij streefbeelden vanuit de bodem en andere duurzame streefbeelden.

Waarom succesvol?

- Met behulp van de handreiking wordt het mogelijk om beleid te maken en tot uitvoering te brengen.

Faalfactoren:

- Er is geen totaal omvattend beleid
- Te veel leunen op tools

2. Ontwerpen

Niets klakkeloos doen maar maatwerk!

Instrumenten die in deze fase behulpzaam kunnen zijn:

- Ordening van de ondergrond, een fysiek en juridisch afwegingskader
 - o Maatschappelijke wensen inventariseren - moet
 - o Afweging – afbakenen
 - o Prioritering - volledigheid

- Ruimtexitmilieu - nog niet concreet genoeg en waar zijn de data?
 - o Inventariseren
 - o Grotere gebieden
- Hoe indelen
- Afweging van belangen

- Eigen (lokale of regionale) gebiedsgerichte instrumenten
 - o Bruikbare dingen uit de instrumenten halen.
 - o Verschillende invalshoeken (niet alleen vanuit de bodem)
 - o Quicksan van verschillende thema's t.b.v. gebiedsontwikkeling

- Kaderrichtlijn bodem
 - o Wie is verantwoordelijk?

Tot slot leuke en goede websites: Noord Brabant (redeneerlijn) en Zeeland

3. Maken

De volgende instrumenten staan in deze fase centraal:

1. Boeg
2. Ruimte x milieu
3. Gebiedsgericht grondwaterbeheer
4. WKO-tool

De vraag is sluit het instrument aan bij deze ontwerpfase? Nee het zijn geen instrumenten om te maken maar om te ontwerpen. Het zijn eerder ontwerptools.

Voor het maken is nodig een:

1. processtool en procesmanagement is de rode lijn om te komen tot de maakfase. Instrumenten zijn voor de inhoud.
2. Proces- en projectmanagers al betrekken in de ambitie en ontwerpfase. Je komt elkaar anders pas tegen bij de uitvoering (bijvoorbeeld een sanering)
3. projectatelier - zitten de goede mensen wel aan tafel. Meestal zitten de makers en de beheerders niet aan tafel, dat zijn de doeners. Aan tafel zitten vaak beleidsmakers.
4. Er is voor de maakfase nog nauwelijks ervaring
5. Hoeveel tools heb je nodig? Doen is denken voorbij!
6. Wat voor instrument voor communicatie?

4. Beleven (beheer)

(deze fase ook gebruiken om de gebruikte instrumenten te evalueren en waarderen)

Er zijn weinig tot geen instrumenten die zich richten op de beheersfase.

De evaluatie van de instrumenten (waar ging het goed en waar ging het fout) wordt als onderdeel gezien van het beleven. Echter het ontbreekt ook nog in deze fase aan data en dus ook aan kennis. Bijvoorbeeld wat is de spin-off van BIELLS? Hoe is de digitale ontsluiting van een instrument.

De handreiking Gebiedsgericht grondwaterbeheer wordt gezien als complex, veel partijen zijn betrokken. Dus het worden organisatorische en / of juridisch getinte instrumenten.

Het tussentijds evalueren van instrumenten kan gebruikt worden om de instrumenten sneller te verbeteren. Dus maak gebruik van voortschrijdend inzicht, en zorg dat in het ontwerp van het instrument ook flexibiliteit is ingebouwd. In een aantal instrumenten is de fase evaluatie wel opgenomen.

Kijk ook naar de levensduur van een instrument. Mogelijk kan via instrumenten de regelgeving achteraf beperkt worden.

Terugkoppeling

<p style="text-align: right;"> Platform Bodembeheer</p> <h3 style="text-align: center;">Terugkoppeling</h3> <ul style="list-style-type: none">• Instrumenten, soorten• Indicatoren voor succesvolle instrumenten• Hiaten in het instrumentarium <p>Beste instrument-trofee!</p>	<p style="text-align: right;"> Platform Bodembeheer</p> <h1 style="text-align: center;">BORREL</h1> <p style="text-align: center;">Dank u en tot de volgende platform bodembeheer bijeenkomst</p> <p style="text-align: center;">Zie ook:</p> <p style="text-align: center;">www.platformbodembeheer.nl voor verslagen, nieuws en achtergronden van het platform</p>
--	---